

УДК 336.717;332.12 (477.74)

DOI:10.32680/2409-9260-2022-9-10-298-299-70-80

РИНОК БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ ОДЕЩИНИ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Коваленко В.В., доктор економічних наук, професор, професор кафедри банківської справи, Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна
e-mail: kovalenko-6868@ukr.net
ORCID:0000-0003-2783-186X

Кулікова Є.О. викладач кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку Одеського національного економічного університету, м. Одеса, Україна
e-mail: kulikovaelizaveta92@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-6652-3387

***Анотація.** Метою статті є аналіз сучасного стану розвитку ринку банківських послуг Одещини та визначення пріоритетних напрямів фінансово-інвестиційної підтримки територіальних громад регіону. Дослідження проведено з використанням порівняльного аналізу банківських продуктів, які надають банки Одещини. У статті наведено перелік структурних елементів ресурсної бази соціально-економічного розвитку територіальних громад, а саме: людські ресурси, фізичні ресурси, нематеріальні активи, інституції, матеріальні об'єкти, природні ресурси та фінансові ресурси. Доведено, що реалізація елементів ресурсної бази соціально-економічного розвитку територіальних громад можлива за допомогою фінансової підтримки, яка акумулюється на регіональних ринках банківських послуг. Проаналізовано основні показники діяльності та банківські продукти, які надаються ПАТ «МТБ Банк», АБ «Південний» та ПАТ «Восток». Практична значимість даної роботи полягає у встановленому взаємозв'язку між розвитком територіальних громад та регіональним ринком банківських послуг. Зроблено висновок про те, що банки Одещини на сьогодні функціонують у складних соціально-економічних та політичних умовах, спричинених воєнною агресією РФ. Незважаючи на це вони зберігають свої конкурентні позиції, основний вектор яких є підтримка соціально-економічного розвитку регіону та розвитку ринку банківських послуг Одещини.*

***Ключові слова:** територіальні громади, регіональний ринок банківських послуг, банки, фінансово-інвестиційна підтримка, соціально-економічний розвиток.*

THE MARKET OF BANKING SERVICES OF ODESCHA AND ITS IMPACT ON THE DEVELOPMENT OF TERRITORIAL COMMUNITIES

Kovalenko Victoria, D.Sc. (Economics), Professor, Professor, Department of Banking, Odessa National Economic University, Ukraine
e-mail: kovalenko-6868@ukr.net
ORCID:0000-0003-2783-186X

Kulikova Yelizaveta, lecturer at the Department of Financial Management and Stock Market, Odessa National Economic University, Odessa, Ukraine
e-mail: kulikovaelizaveta92@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-6652-3387

***Abstract.** The purpose of the article is to analyze the current state of development of the market of banking services in Odesa and to determine the priority areas of financial and investment support for territorial communities of the region. The research was conducted using a comparative analysis of banking products provided by banks in Odesa. The article lists the structural elements of the resource base of socio-economic development of territorial communities, namely: human resources, physical resources, intangible assets, institutions, material objects, natural resources and financial resources. It has been proven that the implementation of the elements of the resource base of socio-economic development of territorial communities is possible with the help of financial support, which is accumulated on the regional markets of banking services. The main performance indicators and banking products provided by PJSC "MTB Bank", JSC "Pivdenny" and PJSC "Vostok" were analyzed. The practical significance of this work lies in the established relationship between the development of territorial communities and the regional market of banking services. It was concluded that the banks of Odesa currently operate in difficult socio-economic and political conditions caused by the military aggression of the Russian Federation. Despite this, they maintain their competitive positions, the main vector of which is the support of the socio-economic development of the region and the development of Odesa's banking services market.*

***Keywords:** territorial communities, regional market of banking services, banks, financial and investment support, socio-economic development.*

JEL Classification: G210.

Постановка проблеми. Сьогодні як ніколи актуалізується питання щодо нейтралізації дисбалансів у розвитку регіональних ринків банківських послуг, які викликані як саме присутністю на території саме банків - юридичних осіб, станом економічного розвитку регіону та фінансовими можливостями для стабільного функціонування територіальних громад.

Зазначене ускладнюється подіями введення воєнного стану в Україні, подовженням сплесків пандемії COVID 19, значними руйнуваннями у громадах та критичної інфраструктури. Все це вимагає пошуку альтернативних джерел фінансування для відновлення територій, пошуку дієвих механізмів інвестиційної підтримки соціально-економічного розвитку регіонів. Саме тому, актуалізується питання щодо оцінювання можливостей регіонального ринку банківських послуг стосовно визначення стратегічних напрямів відновлення та подальшого розвитку територіальних громад, виходячи з того, що банки залишаються рушійною силою у подоланні негараздів у соціальній, економічній та інвестиційно-інноваційній сфері.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналізу впливу розвитку регіональних ринків банківських послуг присвячені наукові праці

З. Герасемчук та О. Гоманюк, які визначили фактори впливу на розвиток регіональних ринків банківських послуг, а саме: територіальні, соціально-демографічні, культурно-історичні, економічні, політично-правові та організаційні [1, с. 100]. Також заслуговує на увагу наукова праця колективу авторів О. Гасія, А. Соколової та Н. Прохар, у якій визначено фактори конкурентного середовища регіональних банківських систем. До них віднесено публічне управління на рівні регіону, пропозиція банківських продуктів у регіоні, умови функціонування банків різної форми власності у регіоні, рівень розвитку інвестиційної діяльності банків, аутсорсинг банківських та партнерських продуктів, рівень діджиталізації банків, рівень розвитку економіки та фінансової грамотності населення та інші [2].

Також серед наукових здобутків щодо розвитку ринку банківських послуг слід віднести напрацювання В. Чалої, яка запропонувала головні продукти і сервіси зеленого банківництва (зелені банківські кредити, зелене страхування, сек'юритизація, інвестиції в основний капітал, брокерська діяльність та технічна допомога [3, с. 30]. Представлені компоненти викликають значну зацікавленість для фінансово-економічної підтримки територіальних громад.

У подальшому, слід звернути увагу на публікації, які зосереджені саме на проблемах розвитку територіальних громад. З цього питання заслуговують на увагу наукові здобутки Є. Мураєва [4], О. Польової [5], М. Ажажи [6], Р. Содоми [7], В. Карпова [8].

Відокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Подальшого дослідження потребує питання пошуку ефективних рішень щодо визначення пріоритетних напрямів фінансово-інвестиційної підтримки розвитку територіальних громад з боку саме банківських установ, особливо під час дії воєнного стану та у повоєнний час.

Мета дослідження полягає в аналізі сучасного стану розвитку ринку банківських послуг Одещини та визначення пріоритетних напрямів фінансово-інвестиційної підтримки територіальних громад регіону.

Основний матеріал. Основною характеристикою стану територіальної громади є соціально-економічний розвиток території, на якій вона функціонує. У науковій праці [7, с. 26], визначено структурні елементи ресурсної бази соціально-економічного розвитку територіальних громад, а саме: людські ресурси, фізичні ресурси, нематеріальні активи, інституції, матеріальні об'єкти, природні ресурси та фінансові ресурси.

У цьому контексті заслуговує на увагу дослідження проведене

Є. Мураєвим, який запропонував модель прогнозно-аналітичної системи оцінки рівня збалансованого розвитку розумних міст за збалансованою системою показників розумного міста, реалізація якої забезпечуватиметься за такими сферами діяльності: розумні люди, розумне урядування, інформаційно-комунікаційні технології, технологія та інфраструктура, розумна економіка, якість життя та комфорту в місті [4, с. 108] (табл. 1).

Таблиця 1

Модель прогнозно-аналітичної системи оцінки рівня збалансованого розвитку розумних міст за збалансованою системою показників розумного міста (Smart City Balanced Scorecard (SCBSC))

Якість життя	Якість життя та комфорту в місті	Транспорт	Безпека	Довкілля
		Охорона здоров'я	Освіта	Культура та інформаційна політика
Цифрова економіка	Розумна економіка	Безготівкові розрахунки	Електронна комерція	Міжнародна інтеграція
		Фінансування	Інвестиції	Інновації
Технологічні інновації	Технологія та інфраструктура	Енергія	Розумне житло	ЖКГ
	ІКТ	Цифрова інфраструктура	Телекомунікації	Соціальні мережі
Розумні люди та урядування	Розумне урядування	Партнерська екосистема	Якість адміністрування процесів	Підзвітність і прозорість влади
	Розумні люди	Е-урядування	Міське планування	
		Людський капітал	Цифрові навички	Соціальна згуртованість

Джерело: [4, с. 108]

М. Ажажа, у цьому напрямку виокремлює три основних компоненти розвитку територіальних громад:

Інновації як конкурентна перевага регіонального економічного розвитку та їх роль у формуванні інноваційної екосистеми;

Напрями розвитку інноваційної та креативної державної політики;

Концептуалізація побудови інноваційних екосистем розумного міста;

Інновації, екосистема та місцеве самоврядування [8].

Як ми бачмо, запропоновані заходи вимагають впершу чергу розробки певних напрямів щодо фінансової підтримки, яка акумулюється на регіональних ринках банківських послуг.

Для того, щоб оцінити розвиток ринку банківських послуг Одещини, впершу чергу за доцільне є визначитися з динамікою кількості банківських установ (табл. 2).

Як свідчать дані таблиці 2, загальна кількість діючих банків скоротилася за 2013-2021 рр. на 110 установу. Відносно банків з іноземним капіталом слід відзначити, що їх чисельність за досліджуваний період мала плинну тенденцію. За аналізований період вони також мали тенденцію до зменшення на 16 одиниць. Їх частка у статутному капіталі по банківській системі складає одну третину, здійснює вагомий вплив на розвиток конкуренції.

Таблиця 2

Динаміка основних показників щодо кількості зареєстрованих банків в Україні за 2011-2022 рр.

Показник	Станом на 01.01.									
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Кількість банків за реєстром	180	163	117	96	82	77	75	73	71	
Із них: з іноземним капіталом	49	51	41	38	38	37	35	33	33	

У т.ч. зі 100% іноземним капіталом	19	19	17	17	18	23	23	23	23
Частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків, %	34	32,5	43,3	37,8	29,2	28,2	28,7	28,1	28,0

Джерело: складено авторами за матеріалами [9]

Також слід звернути увагу на те, що станом на 01.10.2022 кількість банків в Україні склала 67 установ з вітчизняним походженням та 30 – з іноземним (у тому числі із 100 % іноземним капіталом – 22 установи).

За даними Національного банку України станом на 01.10.2022 р. в Україні налічується 5516 структурних підрозділи банків. З них найвищу кількість мають: АТ «Ощадбанк» - 1237 од., АТ КБ «Приватбанк» - 1294 од., АТ «Райффайзен Банк» – 357 од.; АТ «А-Банк» - 233 од., АТ «ПУМБ» - 224 од., та АТ «Укрсиббанк» - 233 од. [10].

Якщо розглядати регіональний розріз ринку банківських послуг, то за необхідне є дослідження концентрації банківських відділень у регіональному аспекті (рис. 1).

Виходячи із даних рисунку 1, можна зробити наступні висновки. Найбільша частка відділень банків зосереджена саме у м. Києві. Так, станом на 01.10.2022 р. у м. Києві питома вага відділень банків склала 16,1 % від загальної кількості. У Дніпропетровській області розміщено 10,1 % від загального обсягу відділень банків України. Далі майже 7,7 % відділень банків розміщені у Одеській та Львівській областях.

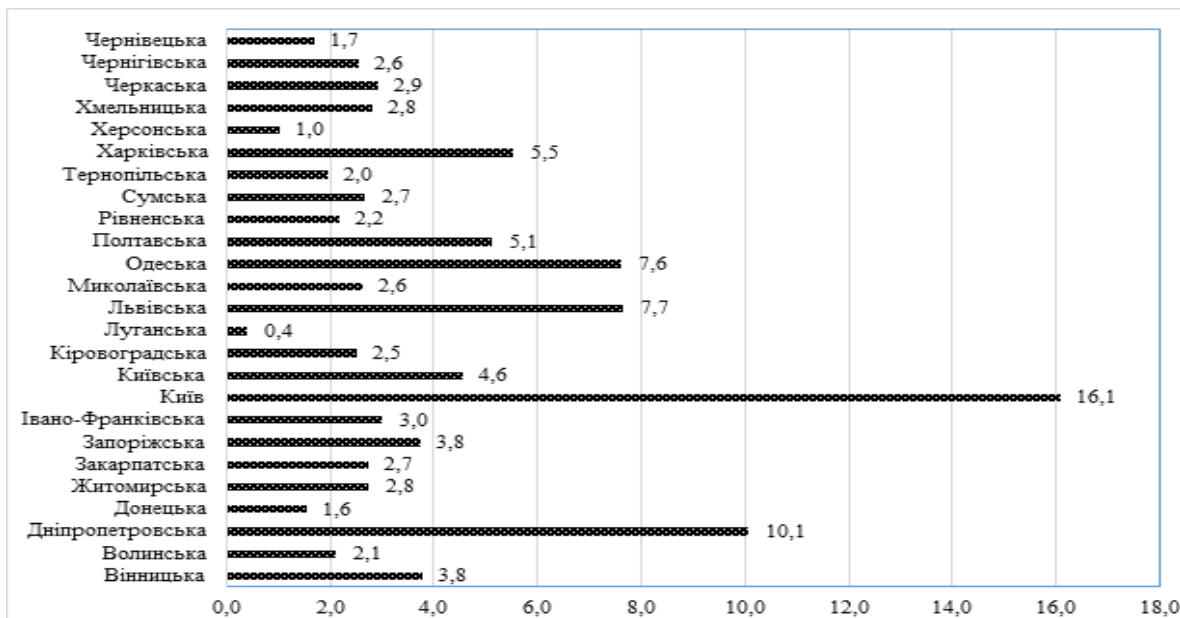

Рис. 1 Концентрація структурних підрозділів за регіонами України станом на 01.10.2022 року, %

Джерело: складено авторами за матеріалами [10]

Також, станом на 01.10.2022 р. у Харківській області розміщено 5,5 % відділень банків, Полтавській – 5,1 %, Київській – 4,6 %, та у Запорізькій – 3,8 %. Отже, розглянувши регіональну концентрацію банків, можна дійти висновку, що основна частина відділень банків знаходиться у столиці країни – місті Києві.

Відповідно до поставленої мети щодо оцінювання ринку банківських послуг Одещини, слід визначитися з банками – юридичними особами, які працюють на цій території. Це обґрунтовано тим, що саме банки – юридичні особи забезпечують акумуляцію фінансових ресурсів для розвитку економічних потреб регіону.

Насьогоднішній день, для фінансової підтримки розвитку Одеського регіону представляють інтерес три банки – ПАТ «МТБ Банк», АБ «Південний» та ПАТ «Банк Восток». При цьому

слід зауважити, що «Банк Восток» за юридичною адресом не відноситься до Одеського регіону, але за розташуванням головного офісу у м. Одесі здійснює безпосередній вплив на формування регіонального ринку банківських послуг Одещини.

При розгляді питання розвитку регіонального ринку банківських послуг Одещини, за необхідне є дослідження основних показників діяльності зазначених банків.

По-перше – це показники достатності їх капіталу. Розглянемо динаміку нормативу достатності зазначених банків під час воєнного стану в Україні (рис. 2).

Як свідчать дані рисунку 2, незважаючи на складнощі, пов'язані з воєнним станом в Україні, аналізовані банки дотримуються індикаторів достатності капіталу. При цьому слід відмітити про лідерство АБ «Південний» як за розміром регулятивного капіталу, так і виконання нормативів Н2 та Н3.

Виконання нормативів капіталу банками, що аналізуються свідчить про те, що вони спроможні покривати ризики, які виникають під час їх діяльності, засвідчують їх платоспроможність.

Рис. 2.1 Динаміка показників достатності капіталу ПАТ «МТБ Банк»

Рис. 2.2 Динаміка показників достатності капіталу АБ «Південний»

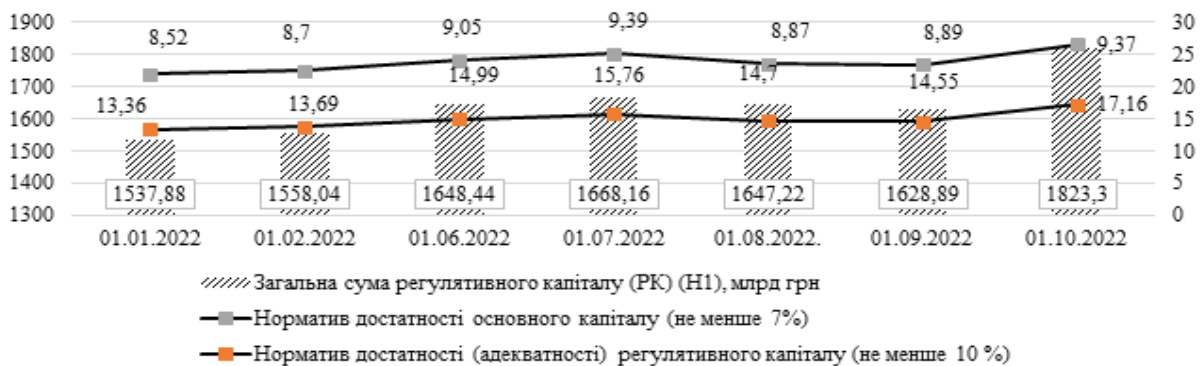
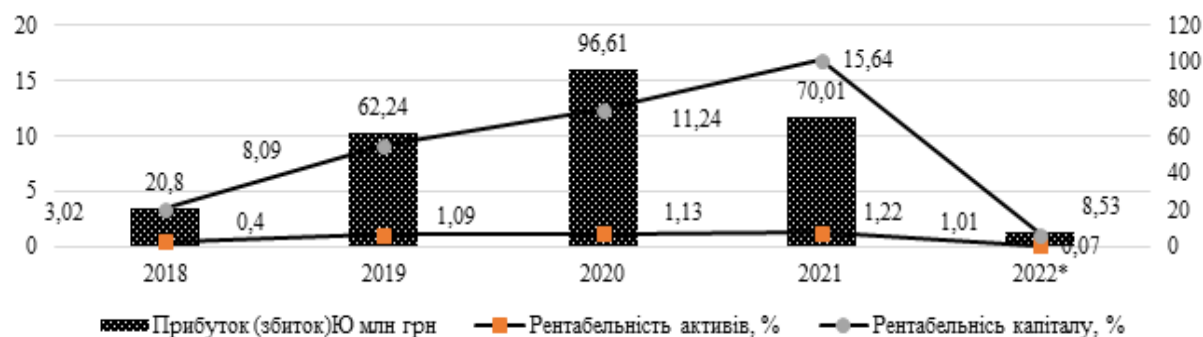

Рис. 2.3 Динаміка показників достатності капіталу ПАТ «Восток»

Рис. 2 Динаміка показників достатності капіталу ПАТ «МТБ Банк», АБ «Південний», ПАТ «Восток» за період з 01.01.2022 по 01.10.2022
Джерело: складено авторами за матеріалами [11]

По-друге – це показники прибутковості діяльності банків (рис. 3)

3.1 Динаміка показників прибутковості ПАТ «МТБ Банк»

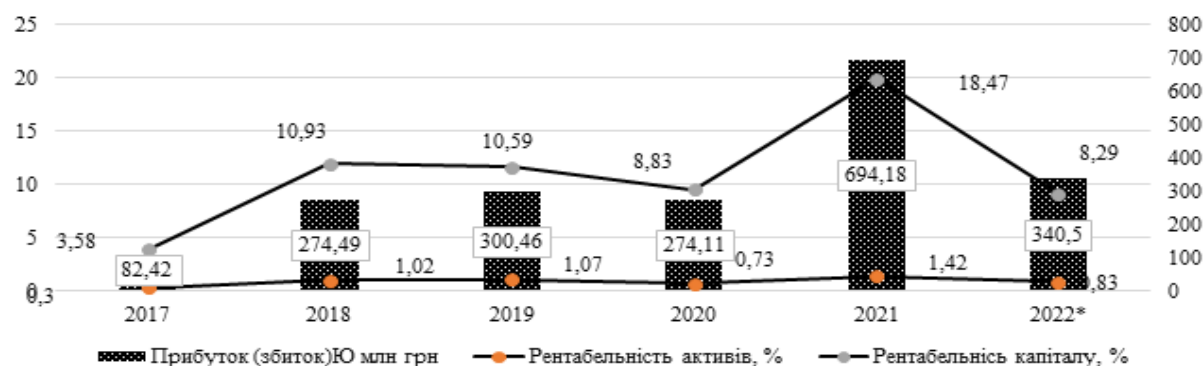

Рис. 3.2 Динаміка показників прибутковості АБ «Південний»

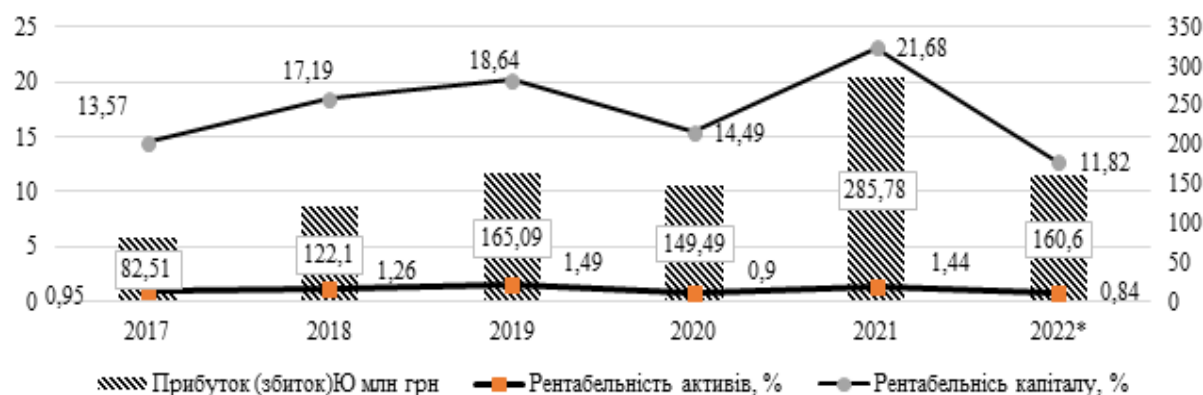

Рис. 3.3 Динаміка показників прибутковості ПАТ «Восток»

Рис. 3 Динаміка показників прибутковості ПАТ «МТБ Банк», АБ «Південний», ПАТ «Восток» за період 2017-2022* рр.

Джерело: складено авторами за матеріалами [12]

Як засвідчують дані рисунку 3, за період дослідження аналізовані банки демонстрували прибуткову діяльність. Хоча слід відзначити, що з початку 2022 року спостерігається різке зниження зазначених показників. Але як позитивний момент є те, що банки залишаються прибутковими. Особливо це прослідковується за показником рентабельності капіталу, який коливається за досліджуваний період в межах 21,68 % до 8,83 %.

Як було зазначено вище, аналізовані банки в більшій мірі спричиняють вплив на розвиток ринку банківських послуг Одещини. Тому за доцільне, є дослідження їх кредитних та депозитних портфелів.

Таблиця 3

Динаміка кредитних портфелів ПАТ «МТБ Банк», АБ «Південний», ПАТ «Восток» за період 2017-2022* рр.

Суб'єкти кредитування	2017		2019		2021		2022*	
	млн грн.	Питома вага, %	млн грн.	Питома вага, %	млн грн.	Питома вага, %	млн грн.	Питома вага, %
ПАТ "МТБ Банк"								
К нфк	1094,35	73,70	2 173	91,07	4078,06	93,47	4720,96	95,71
К д.г	390,51	26,30	212,92	8,93	284,81	6,53	211,43	4,29
Усього	1484,86	100,00	2 385	100,00	4362,87	100,00	4932,39	100,00
ПАТ "Восток"								
К нфк	5718,11	99,57	6603,65	98,48	9042,12	98,93	8492,89	98,97
К д.г	24,54	0,43	101,85	1,52	98,05	1,07	88,41	1,03
Усього	5742,65	100,00	6705,5	100,00	9140,17	100,00	8581,3	100,00
АБ "Південний"								
К нфк	15596,67	85,78	12906,49	98,83	19822,71	99,27	19002,84	99,50
К д.г	2584,45	14,22	152,62	1,17	146,35	0,73	95,97	0,50
Усього	18181,12	100,00	13059,11	100,00	19969,06	100,00	19098,81	100,00

К нфк – Кошти не фінансових корпорацій; К д.г- Кошти домашніх домогосподарств
2022 р. – на 01.10.2022

Джерело: складено авторами за матеріалами [12]

Як свідчать дані таблиці 3, кредитні портфелі банків, що аналізуються, спрямовані на суб'єктів нефінансових корпорацій. Про це свідчить їх питома вага в структурі кредитного портфеля. Так, станом на 01.10.2022 р. у ПАТ "МТБ Банк" вона склала – 95,71 %, ПАТ "Восток" – 98,97 %, АБ "Південний" – 99,50 %.

Якщо розглядати зміну кредитних портфелів у абсолютному значенні, то слід відзначити, що за період 2017-2021 рр. спостерігається їх зростання, а саме: ПАТ "МТБ Банк" на 2983,71 млн грн. в 2021 р. у порівнянні з 2017 р.; у

ПАТ "Восток" на 3324,01 млн грн.; у АБ "Південний" на 4226,04 млн грн. відповідно.

Найбільший кредитний портфель як в цілому, так і за суб'єктами кредитування, спостерігається у АБ "Південний" на протязі досліджуемого періоду. Слід також відзначити, що ПАТ «МТБ Банк» за 9 місяців 2022 р наростив кредитний портфель за суб'єктами нефінансових корпорацій у сумі 4720,96 млн грн., що перевищує річний обсяг за 2021 р., що вказує на спрямованість політики банку на відновлення економіки Одеського регіону.

Деякі інша ситуація складається за депозитними портфелями банків (табл. 4).

Таблиця 4

Динаміка депозитних портфелів ПАТ «МТБ Банк», АБ «Південний», ПАТ «Восток» за період 2017-2022* рр.

Суб'єкти кредитування	2017		2019		2021		2022	
	млн грн.	Питома вага, %	млн грн.	Питома вага, %	млн грн.	Питома вага, %	млн грн.	Питома вага, %
ПАТ "МТБ Банк"								
К нфк	17659,49	49,82	2267,49	50,28	6368,97	68,25	6505,14	68,05
К д.г	17789,97	50,18	2242,13	49,72	2963,48	31,75	3054,12	31,95
Усього	35449,46	100,00	4509,62	100,00	9332,45	100,00	9559,26	100,00
ПАТ "Восток"								
К нфк	3839,55	59,10	5686,33	63,95	12212,76	70,20	10070,86	66,26
К д.г	2656,86	40,90	3205,43	36,05	5184,14	29,80	5128,58	33,74
Усього	6496,41	100,00	8891,76	100,00	17396,9	100,00	15199,44	100,00

АБ "Південний"								
К нфк	8347,25	55,62	10410,01	53,11	24419,76	65,97	15269,83	57,88
К д.г	6660,05	44,38	9190,74	46,89	12595,23	34,03	11114,14	42,12
Усього	15007,3	100,00	19600,75	100,00	37014,99	100,00	26383,97	100,00

К нфк – Кошти не фінансових корпорацій; К д.г- Кошти домашніх домогосподарств
2022 р. – на 01.10.2022

Джерело: складено авторами за матеріалами [12]

Як свідчать дані таблиці 4, депозитний портфель банків, що аналізується, на відміну від кредитного, характеризується тим, що на протязі досліджуемого періоду спостерігається тенденція щодо урівноваження залучених коштів ніж нефінансових корпорацій та домашніх домогосподарств

Так, у ПАТ "МТБ Банк" в 2017 р. та 2019 р. зазначене співвідношення практично було урівноважено за питомою вагою по 50 %. У 2021 р. та за 9 місяців 2022 р. переважають кошти нефінансових корпорацій, які склали 68,25 % та 68,05 % відповідно.

У АБ "Південний" та ПАТ "Восток" також переважають у структурі кошти залучені від нефінансових корпорацій. Хоча, АБ "Південний" за 9 місяців 2022 р. збільшив портфель коштів домогосподарств у порівнянні з 2021 р. на 8,19 %, надивлячись на складну ситуацію в країні, шл свідчить про довіру населення до банку.

Якщо розглядати зміну депозитних портфелів у абсолютному значенні, то слід відзначити, що за період 2017-2021 рр. спостерігається така тенденція. У ПАТ "МТБ Банк" він зменшився на 26117,01 млн грн. в 2021 р. у порівнянні з 2017 р., хоча за 9 місяців 2022 р. у порівнянні з 2021 р. спостерігається збільшення на 226,81 млн грн. У ПАТ "Восток" та АБ "Південний" - збільшення на 10900,49 млн грн. та 22007,69 млн грн. відповідно.

Найбільший депозитний портфель як в цілому, так і за суб'єктами залучення коштів у АБ "Південний" на протязі досліджуемого періоду.

У подальшому, слід визначитися зі ступенем ефективності обслуговування банками клієнтів за допомогою показників чистої процентної маржі, середньої вартості залучення ресурсів, середньої ціни надання кредитних продуктів та прибутковості/ збитковості продаж (табл. 5).

Таблиця 5

Роки	Середня ціна надання кредитних продуктів	Середня вартість залучення ресурсів	Чистий спред	Чиста процентна маржа	прибутковості/ збитковості продаж, %
ПАТ "МТБ Банк"					
2017	19,03	3,93	3,07	15,10	1,62
2018	21,48	3,74	17,74	4,96	0,40
2019	21,86	5,16	16,70	5,10	1,10
2020	18,94	3,58	15,36	4,25	1,13
2021	20,48	3,63	16,85	4,40	1,22
2022*	17,01	5,04	11,97	2,79	0,07
ПАТ "Восток"					
2017	15,27	5,81	5,73	9,47	0,95
2018	14,69	6,07	8,62	5,92	1,26
2019	17,31	5,68	11,62	5,93	1,49
2020	15,78	3,29	12,48	4,06	0,90
2021	15,01	2,47	12,54	4,75	1,44
2022*	14,01	2,77	11,24	4,09	0,84

АБ "Південний"					
2017	13,54	15,94	-2,4	2,42	0,3
2018	12,73	8,32	4,41	1,31	1,02
2019	14,94	8,37	6,57	1,05	1,07
2020	19,87	8,50	11,37	3,40	0,73
2021	15,39	3,39	12,00	3,71	1,42
2022*	14,19	4,17	10,02	3,92	0,83

Джерело: складено автором за матеріалами [12]

Як свідчать представлені дані у таблиці 5, основні показники, які характеризують рівень ефективності обслуговування клієнтської бази ПАТ "МТБ Банк", ПАТ "Восток" та АБ «Південний», знаходяться на достатньому рівні. Це означає, що стратегія управління у банку є виваженою. Виключенням є 2017 рік, коли АБ «Південний» вдався до агресивної політики щодо залучення ресурсів, і тим самим чистий спред був отриманий від'ємний.

У подальшому слід розглянути загальні тенденції розвитку ринку банківських послуг в Одеському регіоні. Розглянемо основні показники грошово-кредитної та фінансової статистики діяльності депозитних корпорацій (банків) Одеської області станом на кінець вересня 2022 р.

Даний період обраний виходячи з того, що воєнні події, які відбуваються на території Одеської області вимагають додаткової фінансової підтримки для відновлення критичної інфраструктури та відбудови постраждалих громад.

Таблиця 6

Надані кредити та залучені депозити банками Одещини

Показники	Залишки коштів, млн грн			Зміна, %		
	Україна	Одеська область	% до загального підсумку по Україні	у річному обчисленні	до початку року	за місяць
Кредити, надані депозитними корпораціями						
Нефінансовим корпораціям:	790 370	30 746	3,9	15,8	13,9	-3,1
у національній валюті	523 858	19 625	3,7	17,9	18,1	-1,5
у іноземній валюті	266 513	11 121	4,2	12,3	7,1	-5,8
Домашнім домогосподарствам	242 603	10 547	4,3	5,8	3,6	-0,4
у національній валюті	219 316	9 003	4,1	6,9	1,2	-0,4
у іноземній валюті	23 287	1 544	6,6	-0,2	20,1	-0,6
Депозити, залучені на рахунки						
Нефінансовим корпораціям:	622 650	29 935	4,8	15,7	-15,1	5,7
у національній валюті	409 490	16 342	4,0	6,2	-34,1	8,4
у іноземній валюті	213 160	13 593	6,4	29,6	30,1	2,6
Домашнім домогосподарствам	953 572	49 629	5,2	13,8	10,1	1,0

у національній валюті	596 054	23 747	4,0	17,1	9,1	1,7
у іноземній валюті	357 518	25 882	7,2	11,0	10,9	0,3

Джерело: складено авторами за матеріалами [13]

Як свідчать дані таблиці 6, кредити, надані депозитними корпораціями Одещини у вересні місяці 2022 р. склали нефінансовим корпораціям 3,9 %, домашнім домогосподарствам 4,1 % від загального обсягу загального по Україні. Депозити, залучені на рахунки відповідно склали від нефінансових корпораціям 4,8 %, домашнім домогосподарствам 5,2 % від загального обсягу загального по Україні. При дослідженні середньозважених процентних ставок за залученими та розміщеними коштами банками Одещини можна констатувати, що вони не відрізняються від середніх по Україні, а у деяких випадках і вищі.

Висновки. Таким чином можна підвести підсумок. Банки Одещини на сьогодні функціонують у складних соціально-економічних та політичних умовах, спричиненими воєнною агресією рф. При цьому слід відміти, що незважаючи на це вони зберігають свої конкурентні позиції, основний вектор якої є підтримка соціально-економічного розвитку регіону та розвиток ринку банківських послуг Одещини.

Подальшого дослідження потребують питання, які пов'язані з новими формами фінансово-інвестиційної підтримки розвитку територіальних громад, а саме: розробка програм консорціумного кредитування; розширення довгострокового та інвестиційного кредитування шляхом запровадження механізмів проектного фінансування як безрегресного методу фінансування, який інвестує проекти, заснованих на прогнозованих грошових потоках; розробка концепції державного стимулювання банківського кредитування зруйнованих та пошкоджених територій (громад) та подальшого їх інноваційного розвитку; механізмів інституціонально-інфраструктурної підтримки в системі державно-приватного партнерства, застосування якого дозволяє впливати та забезпечувати збалансований розвиток територій.

Список літератури

1. Герасимчук З.В., Гоманюк О.К. Фактори впливу на розвиток регіональних ринків банківських послуг. *Фінансовий простір*. 2015. № 1 (17). С. 92-101.
2. Гасій О. В., Соколова А.М., Прохар Н. В. Фактори конкурентного середовища банківському секторі економіки: регіональний аспект. *Ефективна економіка*. 2021. № 5. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.5.85.
3. Чала В. С. Особливості фінансових інструментів зеленого банківництва на світовому ринку банківських послуг. *Економічний простір*. 2021. № 176. С. 28-36. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/176-4>.
4. Мураєв Є. Розробка стратегії розумних міст України за збалансованою системою показників в умовах цифрової економіки. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 4. Т. 2. С. 106-109. DOI: 10.31891/2307-5740-2020-284-4(2)-18.
5. Польова О. Децентралізація у забезпеченні стійкого економічного та соціального розвитку територіальних громад. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-53>. (дата звернення 20 жовтня 2022).
6. Ажажа М., Фурсін О., Венгер О. Зарубіжний досвід регіонального економічного розвитку: інновації, екосистема, місцеве самоврядування. *Humanities Studies*. 2022. Вип. 11 (88). С. 169-182.
7. Содома Р., Дубневич Ю., Марків Г., Шматковська Т. Моніторинг соціально-економічного розвитку територіальних громад. 2021. URL: <https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/8538/1/Econ-28-2021-4.pdf>, (дата звернення 20 жовтня 2022).
8. Карпов В.А., Сментина Н.В., Королева Т.С. Особливості актуалізації стратегії розвитку Лиманської територіальної громади з огляду на виклики воєнного часу. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2022, № 8 (297), С. 71-82. DOI: 10.32680/2409-9260-2022-8-297-83-88.
9. Основні показники діяльності банків. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#1>. (дата звернення 27 жовтня 2022).
10. Кількість діючих структурних підрозділів діючих банків у розрізі територій станом на 01.10.2022. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/>

statistic/sector-financial#2fs. . (дата звернення 27 жовтня 2022).

11. Економічні нормативи та ліміти відкритої валютної позиції (у розрізі банків). Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>. . (дата звернення 27 жовтня 2022).

12. Згруповані балансові залишки (у розрізі банків). Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>. . (дата звернення 27 жовтня 2022).

13. Основні показники грошово-кредитної та фінансової статистики діяльності депозитних корпорацій (банків) Одеської області станом на кінець вересня 2022 р. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial>. . (дата звернення 27 жовтня 2022).

References

1. Gerasimchuk, Z.V., Khomanyuk, O.K. (2015). Factors influencing the development of regional banking services markets. *Finansovyy prostir*, 1 (17), 92-101. [In Ukrainian].

2. Hasii, O. V., Sokolova, A. M., & Prokhar, N. V. (2021)/ Factors of the competitive environment of the banking sector of the economy: regional aspect. *Efektivna ekonomika*, 5. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.5.85. [In Ukrainian].

3. Chala, V. S. (2021)/ Peculiarities of financial instruments of green banking on the world market of banking services. *Ekonomichnyy prostir*, 176. 28-36. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/176-4>. [In Ukrainian].

4. Olijnyk, A. V. (2020) Instrumenty upravlinnia operatsijnym ryzykom banku. Suchasni vyklyky i aktual'ni problemy nauky, osvity ta vyrobnytstva: mizhhaluzevi dysputy: materialy VIII mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii, 39-50 [In Ukrainian].

5. Poleva, O. (2022). Decentralization in ensuring sustainable economic and social development of territorial communities. *Ekonomika ta suspil'stvo*, 37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-53>. [In Ukrainian].

6. Azhazha, M., Fursin, O., & Wenger, O. (2022). Foreign experience of regional economic development: innovations, ecosystem, local self-government. *Humanities Studies*, 11 (88), 169-182. [In Ukrainian].

7. Sodom, R., Dubnevich, Yu., Markiv, G., & Shmatkovska, T. (2021). Monitoring of socio-economic development of territorial communities. Retrieved from <https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/8538/1/Econ-28-2021-4.pdf>, [In Ukrainian].

8. Karpov, V.A., Smentina, N.V., & Koroleva, T.S. Peculiarities of updating the development strategy of the Lyman Territorial Community in view of the challenges of wartime. *Naukovyy visnyk Odes'koho natsional'noho ekonomichnoho universytetu*, 8 (297), 71-82. DOI: 10.32680/2409-9260-2022-8-297-83-88. [In Ukrainian].

9. National Bank of Ukraine (2022). Main indicators of banks' activity Retrieved from : <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#1> [In Ukrainian].

10. National Bank of Ukraine (2022). The number of active structural divisions of active banks by territory as of October 1, 2022.. Retrieved from <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial#2fs>. [In Ukrainian].

11. National Bank of Ukraine (2022). Economic norms and limits of open currency position (by banks). Retrieved from <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> [In Ukrainian].

12. National Bank of Ukraine (2022). Grouped balance sheets (by bank). Retrieved from <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>. [In Ukrainian].

13. National Bank of Ukraine (2022). The main indicators of monetary and financial statistics of deposit corporations (banks) of Odesa region as of the end of September 2022. Retrieved from <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial> [In Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 12.11.2022

Прийнята до публікації 15.11.2022